

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 83 0 P 015917 16 Rev
Banjaluka, 16.05.2017. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Darka Osmića kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužilaca V.B. i J.B., oboje iz B., Ulica ..., zastupani po advokatu D.T. iz S., protiv tužene D.B.-S. iz B., zastupane po advokatu V.S. iz B., radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, odlučujući o reviziji tužene protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016. godine i rješenja Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016.godine, na sjednici održanoj dana 16.05.2017. godine, donio je

PRESUDU

Revizija tužene izjavljena protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016. godine, se odbija.

Revizija tužene izjavljena protiv rješenja Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016.godine, se odbacuje.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 P 015917 12 P od 17.07.2015. godine, utvrđeno je da ugovor o podjeli zajednički stečene bračne imovine, broj OPU 360/2011, zaključen kod notara Lj.Š. iz B., dana 06.07.2011. godine, u dijelu kojim je R.B. sa tuženom kao bivšim bračnim supružnikom saglasio da zajednički stečene nekretnine u braku, koje se vode u Zk. ulošku broj 3355, KO B. 1 i Listu nepokretnosti broj 3418, KO B. 1, predstavljaju njenu posebnu imovinu, na koji način joj je ustupio svoj dio na navedenim nekretninama, nema pravno dejstvo prema tužiocima do visine njihovog potraživanja prema R.B. u iznosu od 90.775,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 85.000,00 KM počev od 20.08.2012. godine pa do isplate, a na iznos od 5.775,00 KM počev od 16.11.2012. godine pa do isplate.

Tužena je obavezana da trpi da tužioci navedena potraživanja mogu namiriti prodajom nekretnina navedenih u Zk. ulošku 3355 KO B. 1 i listu nepokretnosti broj 3418 KO B. 1.

Sa dijelom tužbenog zahtjeva preko dosuđenog tužioci su odbijeni.

Tužena je obavezana da tužiocima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.914,00 KM u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016. godine, žalba tužene je djelimično uvažena i presuda Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 P 015917 12 P od 17.07.2015.godine:

- djelimično preinačena tako što se u stavu I izreke u 5-om redu iza riječi „ustupio svoj dio“ dodaju riječi “od jedne polovine“, a u 6-om redu iza riječi „nema pravno dejstvo prema tužiocima“ dodaju riječi „u visini od jedne polovine“

- u stavu I izreke u dijelu koji glasi:

„sa zakonskom zateznom kamatom na iznos od 85.000,00 KM počev od 20.08.2012. godine pa do isplate, a na iznos od 5.775,00 KM počev od 16.11.2012. godine pa do isplate,“ presuda se ukida, a tužba tužioca u navedenom dijelu odbacuje.

- u stavu II izreke iza riječi „da tužioci navedena potraživanja mogu namiriti prodajom“ dodaju se riječi „jedne polovine“.

Žalba tužene je u ostalom dijelu odbijena i prvostepena presuda u preostalom dijelu stava I, II i IV izreke potvrđena (ožalbeni dio).

Obavezani su tužioci da tuženoj nadoknade troškove žalbenog postupka u visini od 640,00 KM, dok je zahtjev tužene preko dosuđenog iznosa odbijen.

Rješenjem Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 P 015917 12 P od 13.10.2015. godine, određena je mjera obezbjeđenja i D.B. kao protivniku obezbjeđenja zabranjeno otuđenje, opterećenje i raspolaganje na drugi način nekretnina koje se vode u Zk. ulošku 3355 KO B. 1 i Listu nepokretnosti broj 3418 KO B. 1.

Republičkoj geodetskoj upravi, Područna jedinica B., je naložen upis zabilježbe ove mjere u javnim knjigama evidencije navedenih nepokretnosti po prijemu ovog rješenja.

Određeno je da ova mjera ostaje na snazi do naredne odluke o mjeri obezbjeđenja, a najduže do isteka roka od 30 dana po nastupanju uslova za prinudno izvršenje po pravosnažnom okončanju parničnog postupka broj 83 0 P 015917 12 P.

Drugostepenim rješenjem Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016.godine, djelimično je uvažena žalba tužene i rješenje Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 P 015917 12 P od 13.10.2015. godine preinačeno tako što se u stavu I iza riječi „zabranjuje otuđenje, opterećenje i raspolaganje na drugi način nekretnina“ dodaju riječi „u dijelu od ½“,

dok je žalba tužene u ostalom dijelu odbijena i prvostepeno rješenje u preostalom dijelu potvrđeno.

Obavezani su tužioci da tuženoj nadoknade troškove žalbenog postupka u iznosu od 640,00Km, dok se zahtjev tužene preko dosuđenog iznosa odbijen.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu u dijelu stava 1. alineja 1. i 3. izreke, u stavu 2. i stavu 3. izreke i rješenje drugostepenog suda o odluci o sudskoj mjeri obezbjeđenja, pobija tužena iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda i rješenje preinače, odnosno ukinu i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija tužene protiv drugostepene presude nije osnovana.

Revizija tužene protiv drugostepenog rješenja nije dozvoljena.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužilaca da se utvrdi da ugovor o podjeli zajedničke bračne imovine, obrađen od strane notara Lj.J. iz B. dana 06.07.2011. godine pod brojem OPU-360/211, kojim je R.B. iz B. bez naknade ustupio bivšem bračnom partneru D.B. iz B. svoje nekretnine koje se vode u z.k.ul.broj 3355 k.o. B. 1 i listu nepokretnosti broj 3418/1 k.o. B. 1 i z.k.ulošku broj 10157 k.o. B. 1, u kojem su naznačene zgrade i njihov sadržaj iz z.k.uloška broj 3355 k.o. B. 1, gube učinak prema tužiocima u cijelosti, za ispunjenje potraživanja tužilaca prema R.B. iz B. u iznosu od 90.775,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa nadalje, zahtjev da tužena trpi i dopusti da tužioci svoje

potraživanje prema R.B. u iznosu od 90.775,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, namire prodajom naprijed navedenih nekretnina, kao i zahtjev za naknadu troškova postupka.

Tužioci su tražili i da se odredi mjera obezbjeđenja kojom se tuženoj zabranjuje otuđenje, opterećenje i raspolaganje na drugi način nekretnina koje se vode u Zk. ulošku 3355 KO B. 1 i Listu nepokretnosti broj 3418 KO B. 1, uz upis zabilježbe mjere u javnim knjigama evidencije navedenih nepokretnosti kod Republičke ..., Područna jedinica B..

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je tužena zaključila 22.07.1995. godine brak sa R.B. iz B. koji je razveden pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 029775 11 P od 31.03.2011. godine; da je R.B. ugovorom o kupoprodaji zaključenim dana 12.07.1994. godine kao kupac kupio od prodavca S.A. nekretnine upisane u z.k.ul. br. 10423 k.o. B., koje su upisane u pl. br.251 k.o. B. I; da je navedeni ugovor ovjeren kod Osnovnog suda u Bijeljini pod brojem Ov: 2011/94 od 13.07.1994. godine i proveden u katastarsko-knjižnom ulošku broj 251 k.o. B. I na ime kupca R.B.; da je navedene nekretnine R.B. prodao tužiocima kupoprodajnim ugovorom ovjerenim pred tim sudom pod brojem Ov: 1703/98 od 16.04.1998. godine; da je presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 P 001518 01 P od 18.06.2010. godine (koja je potvrđena presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 001518 10 Gž od 03.03.2011. godine, a presudom Vrhovnog suda Republike Srpske 80 0 P 001518 11 Rev od 27.03.2012. godine odbijene revizije izjavljene od strane tužiteljice i prvotuženog R.B.) utvrđena ništavost naprijed navedenih kupoprodajnih ugovora; da je presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 032581 11 P od 22.05.2012. godine (koja je postala pravosnažna 24.06.2012. godine) S.K. (lice koje je kao punomoćnik Arnautović Slavice prodalo nekretnine R.B. po ugovoru od 12.07.1994. godine) obavezan da R.B. isplati iznos od 43.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka; da je presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 003896 08 P od 29.06.2012. godine (koja je presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 003896 12 Gž od 16.11.2012. godine preinačena u dijelu kamate na glavni dug), R.B. obavezan da tužiocima isplati iznos od 85.000,00 KM, na ime kupoprodajne cijene primljene po osnovu prodaje nekretnina po ugovoru Ov. br. 1703/98 od 16.04.1998. godine, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom na navedeni iznos počev od 17.01.2008. godine pa do isplate, kao i da tužiocima nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 5.775,00 KM; da je ugovorom o poklonu zaključenim 21.04.1997. godine u B. prodavac R.N. tuženoj kao poklonoprimecu poklonio dio svojih nekretnina označenih kao k.č.br. 2799 – stambena zgrada od 45 m², - pomoćna zgrada od 7 m²; - dvorište od 202 m², sve upisano u k.k.ul.br. 3418 k.o. B. I; da je tužena kao kupac kupoprodajnim ugovorom od 14.08.1998. godine od prodavca M.B. iz B. kupila njen suvlasnički dio na istoj nekretnini; da je tuženoj u parničnom postupku vođenom pred tim sudom pod brojem P-1003/00 dosuđen na navedenim nekretninama suvlasnički dio R.N., te je nakon postupka izlaganja na uvid podataka o navedenim nepokretnostima tužena upisana na istim sa pravom svojine sa 1/1 dijela, a 22.10.1998. godine dobila i odobrenje za gradnju stambeno-poslovnog objekta na navedenoj parceli; da je otac tužene kod advokata V.L. iz B. dana 19.06. 2002. godine dao pismenu izjavu da je svojoj kćerki-tuženoj, u dva navrata kao miraz dao novčane iznose i to 100.000,00 KM dana 17.07.1998. godine na ime troškova pribavljanja dozvola i izgradnju stambeno-poslovnog objekta naprijed navedenog, te iznos od 80.000,00 KM koji će trošiti u svrhu izgradnje i dovođenja u funkciju već započetog stambeno-poslovnog objekta; da su sve naprijed navedene aktivnosti uslijedile za vrijeme trajanja braka između R.B. i tužene; da su ugovorom o podjeli zajednički stečene imovine od 06.07.2011. godine stranke saglasno identifikovale da je predmet podjele imovina koju su ugovorne strane kao bračni supružnici stekli tokom trajanja braka, koju čine i nekretnine označene kao k.č.2799 „Okućnica“ od 335 m², sa stambeno-

poslovnim objektom od 121 m² upisana u L.n.3418 k.o. B. I i z.k.ul.3355 k.o. B. I na ime tužene kao posjednika i vlasnika sa 1/1 dijela; da su tužioci, u toku trajanja prvostepenog postupka u ovoj parnici i kao tražioci izvršenja pokrenuli izvršni postupak protiv dužnika R.B. radi prinudne naplate novčanih iznosa dosuđenih pravosnažnom presudom tog suda broj 80 0 P 003896 08 P od 29.06.2012. godine, predlažući da se naplate prodajom izvršenikovih nekretnina, a da je izvršni sud dopisom zemljišnoknjižne kancelarije RGU PJ B. broj 21.12/714.2-774/14 od 09.09. 2014. godine obaviješten da ne postoje nekretnine koje se vode na izvršeniku R.B.; da iz dopisa CJB B. od 09.11.2014. godine slijedi da R.B. nema registrovano vozilo; da je zaposlen u Lovačkom udruženju S. i da je za juli mjesec 2014. godine ostvario platu od 996,82 KM.

Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stranja prvostepeni sud je, raspravljajući o karakteru imovine iz ugovora o podjeli zajedničke bračne imovine zaključenog dana 06.07.2011. godine između R.B. i tužene, kao o prethodnom pitanju u smislu odredbe člana 12. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP), zaključio, da parcela označena kao k.č.br.2799 „Okućnica“ ukupne površine 335 m² sa stambeno-poslovnim objektom površine 121 m² upisana na ime tužene sa 1/1 dijela u z.k.ul.br. 3355 i L.n. 3418 sve k.o. B. I, koja je bila predmet ugovora, predstavlja njihovu zajedničku bračnu imovinu o kojoj su raspolagali shodno odredbi člana 270. stav 5. Porodičnog zakona Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, br. 54/02, 41/08 i 63/14, u daljem tekstu: PZ). Kako su tužioci u vrijeme zaključenja ugovora o podjeli zajednički stečene bračne imovine kod Osnovnog suda u Bijeljini vodili parnični postupak protiv R.B. radi povraćaja kupoprodajne cijene, čija apsolutna ništavost je utvrđena presudom tog suda dana 18.06.2010. godine, a sporni ugovor o diobi zajedničke bračne imovine tužena i R.B. zaključili 06.07.2011. godine, nalazi da je zaključenje tog ugovora u neposrednoj vezi sa potraživanjima tužilaca i da je svrha tog ugovora bila da se sprječi namirenje tužilaca.

Prvostepeni sud je, cijeneći da je tako R.B. u vrijeme dospelosti potraživanja tužilaca na isplatu iznosa od 85.000,00 KM, nije imao svojih nekretnina (nekretninama stečenim u braku sa tuženom je raspolagao na način kako slijedi iz predmetnog ugovora, a nekretnine iz z.k.ul.br .29, 32, 361, 394, 395 i 500, k.o. D. dobijene na poklon od svog oca je 28.03.2011. godine darovao svojoj djeci, da bi iste, nakon raskida darovnog ugovora 31.08.2012. godine, u toku ovog prvostepenog postupka, ponovo otuđio), da nema registrovan putnički automobil, da nije poreski obveznik, da bi izvršenje na plati koja je manja od 1.000,00 KM bilo neizvjesno, zaključio: da je raspolaganje spornim ugovorom zajedničkom bračnom imovinom stečenom u braku sa tuženom učinjeno u svrhu otežavanja ispunjenja njegovog duga kojeg ima prema tužiocima, da je učinjeno na njihovu štetu, da je dužnik tužilaca R.B. znao da preduzetim raspolaganjem nanosi tužiocima štetu, da se radi o besteretnom raspolaganju, te je pozivom na odredbe člana 280. stav 1. i 2, člana 281. stav 3, 285. stav 1, Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu: ZOO), djelimično udovoljio tužbenom zahtjevu u pogledu nekretnina upisanih u z.k.ul.br. 3355 i L.n. 3418 sve k.o. B. I, koje su predmet ugovora o podjeli zajedničke bračne imovine, a odbio tužbeni zahtjev u dijelu koji se odnosi na nekretnine iz z.k. ul. br. 10157, KO B. koje nisu obuhvaćene ugovorom o diobi.

Odlučujući o žalbi tužene drugostepeni sud je žalbu djelimično uvažio i prvostepenu presudu preinačio kao u izreci te presude.

Drugostepeni sud prihvata da odluka o tužbenom zahtjevu tužilaca zavisi od utvrđenja statusa predmetne imovine i statusa dužnika tužilaca R.B. na predmetnoj ugovorom

obuhvaćenju imovini, pa kako o ovom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ, nalazi da je prvostepeni sud mogao sam riješiti to pitanje.

Međutim, nalazi osnovanim žalbene prigovore tužene u dijelu da prvostepeni sud nije mogao utvrđivati odgovornost tužene za dugove R.B., jer to izlazi iz okvira utvrđenja činjenica potrebnih za primjenu relevantnih odredaba ZOO. Iz tog razloga drugostepeni sud je, na pravilnom utvrđenju prvostepenog suda da predmetna imovina ima status zajedničke bračne imovine koju su tužena i njen bivši suprug R.B. stekli u braku radom, pazeći po službenoj dužnosti na primjenu člana 272. stav 1. PZ (koji propisuje da svakome od bračnih supružnika pripada po $\frac{1}{2}$ zajedničke imovine), primjenom člana 270. stav 5. PZ, djelimično preinačio prvostepenu presudu u stavu I i II izreke tako što je utvrdio da predmetni ugovor nema pravno dejstvo prema tužiocima u visini od $\frac{1}{2}$ na navedenim nepokretnostima i da je tužena dužna da trpi da se tužiocima sa navedenim potraživanjem mogu namiriti prodajom $\frac{1}{2}$ tih nekretnina.

Pobijana presuda je pravilna.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepenih sudova slijedi da je tužena zaključila 22.07.1995. godine brak sa R.B., koji je razveden pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini 31.03.2011. godine, da su nakon prestanka braka zaključili ugovor 06.07.2011. godine o podjeli zajednički stečene bračne imovine čiji predmet je podjela imovine- nekretnina koju su supružnici sticali tokom bračne zajednice.

Tužiocima imaju utvrđeno novčano potraživanje prema R.B. u iznosu od 85.000,00 KM, presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 003896 08 P od 29.06.2012. godine (koja je presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 003896 12 Gž od 16.11.2012. godine preinačena u dijelu kamate na glavni dug), koje nisu namirili, pa pobijaju pravnu radnju-ugovor o podjeli zajedničke stečene bračne imovine zaključen 06.07.2011. godine, jer smatraju da je tim ugovorom njihov dužnik R.B. ustupio svoj dio zajedničke imovine tuženoj, kako bi osujetio tužioce u namirenju njihovog potraživanja, za koje je znao da su tužiocima pokrenuli sudski postupak i da će tražiti njegovo namirenje.

Imovinski odnosi supružnika tiču se imovine supružnika i odgovornosti za dugove prema trećim licima.

Porodični zakon je imovinske odnose supružnika uredio na dva načina, ostavljajući mogućnost supružnicima da biraju između dva imovinska režima: zakonskog i ugovornog. U okviru zakonskog režima postoje zajednička i posebna imovina supružnika (član 269. PZ). Posebna je ona imovina koju je supružnik imao u času zaključenja braka (član 270. stav 1.), a zajednička imovina je ona koja je stečena radom supružnika, u toku trajanja bračne zajednice, kao i prihvati iz te imovine (član 270. stav 5.). PZ predviđa jednake dijelove supružnika u zajedničkoj imovini (član 272. stav 1.). Na zajedničku imovinu primjenjuju se odredbe stvarnog i obligacionog prava, ako PZ nije drugačije određeno (član 271. stav 6.). Ugovorni režim predviđa da imovinske odnose u pogledu zajedničke imovine, kako na postojećoj, tako i na budućoj imovini, supružnici mogu urediti drugačije nego što zakonski režim predviđa, tako što će zaključiti bračni ugovor (član 271. stav 3, 4 i 5. PZ), koji je pravni posao čije je dejstvo vezano za odložni uslov.

Ukoliko se supružnici nisu opredjelili za ugovorni imovinski režim, na imovinske odnose supružnika primjenjivat će se zakonski imovinski režim, jer ugovorni režim isključuje zakonski.

U konkretnom slučaju, između tužene i R.B. nema ugovornog režima u pogledu sticanja zajedničke imovine stečene u braku, pa se imovinski odnosi supružnika u pogledu te imovine riješavaju u okviru zakonskog režima, prema odredbama PZ o sticanju i diobi zajedničke imovine, kao i odgovornosti za obaveze prema trećim licima.

U tom pogledu PZ je normirao da supružnici u toku ili nakon prestanka braka, mogu podijeliti zajedničku imovinu (onu koju su stekli radom u toku trajanja bračne zajednice) na dva načina: ugovorom (član 272. stav 2.), ili u sudskom postupku, na zahtjev supružnika ili povjerilaca (član 273-275. i član 278 stav 3.).

Prema trećim licima imovina bračnih supružnika se, sve do diobe, pojavljuje kao jedinstvena, pošto treća lica ne znaju da li pojedine stvari ili prava pripadaju zajedničkoj ili posebnoj imovini. Oni se ne mogu namiriti iz zajedničke imovine sve dok se ne izvrši njena dioba.

Odgovornost supružnika za obaveze prema trećim licima zavisi od vremena njihovog nastanka (prije ili za vrijeme trajanja braka), kao i od toga o kakvim obavezama se radi. Tako za samostalne obaveze preuzete prije zaključenja braka, odgovara supružnik koji ih je preuzeo i to svojom posebnom imovinom, kao i svojim dijelom u zajedničkoj imovini (član 278. stav 1. i 2. PZ). Kada supružnik nema posebnu imovinu ili je ona nedovoljna za namirenje, a bračni supružnici nisu sporazumno podijelili zajedničku imovinu, treće lice-povjerilac jednog supružnika, stiče aktivnu legitimaciju na podnošenje tužbe za utvrđenje dijela koji pripada bračnom supružniku-dužniku u zajedničkoj imovini (član 278. stav 3. PZ).

Za obaveze nastale u toku trajanja braka, odgovornost zavisi od toga radi čega su preuzete. Tako za obaveze preuzete radi podmirenja ličnih potreba odgovara supružnik koji ih je zasnovao, dok za obaveze koje je jedan supružnik preuzeo radi tekućeg podmirenja potreba bračne, odnosno porodične zajednice, kao i za obaveze za koje po zakonu odgovaraju oba supružnika, odgovaraju bračni supružnici solidarno, kako zajedničkom, tako i svojom posebnom imovinom (član 279. PZ). U toj situaciji, treće lice-povjerilac supružnika koji odgovaraju solidarno, može birati iz koje će se imovine namiriti, nakon što ishodi pravosnažnu presudu donesenu po tužbi protiv oba supružnika, kojom je odlučeno o solidarnoj obavezi plaćanja takvog potraživanja, a uz kasniju mogućnost da se jedan supružnik u odnosu na drugog regresira pod uslovima iz člana 280. PZ.

Zakonom ustanovljeno ovlaštenje povjerioca za podnošenje tužbe kojom traži diobu zajedničke imovine supružnika, učvršćuje njegov položaj, jer supružnici mogu izbjegavati da traže diobu zajedničke imovine. Ono se odnosi na sudski postupak diobe, pošto se povjerioci ne mogu naplatiti iz zajedničke imovine supružnika dok se ova imovina ne podijeli.

Međutim, ukoliko su supružnici izvršili diobu putem ugovora, povjerilac više ne može podnošenjem tužbe tražiti diobu zajedničke imovine supružnika, ali može naplatu svog potraživanja ostvarivati pobijanjem tog raspolaganja, jer sporazumom bračnih supružnika mogu takođe biti izigrana treća lica koja imaju potraživanje prema jednom supružniku, ili prema oba supružnika.

Kako su tužena i R.B. diobu zajedničke imovine već izvršili ugovorom koji su zaključili dana 06.07.2011. godine, koji je notarski obrađen (član 288. PZ), suprotno prigovorima revidenta, u ovoj parnici tužiocu nisu ni mogli tužbenim zahtjevom tražiti (niti su tražili) utvrđenje dijela R.B. u zajedničkoj imovini, pa tako to lice nije ni moralo biti označeno kao stranka u ovoj parnici.

Tužiocu imaju utvrđeno novčano potraživanje (u iznosu od 85.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 17.01.2008. godine pa do isplate, kao i troškova

parničnog postupka u iznosu od 5.775,00 KM) prema R.B., na ime vraćanja kupoprodajne cijene primljene po osnovu prodaje nekretnina po ugovoru Ov. br. 1703/98 od 16.04.1998. godine, koje nekretnine su bile posebna imovina tog lica koje je prodao tužiocima, stečene prije zaključenja braka sa tuženom. Za tu obavezu, koja je nastala prodajom njegove posebne imovine, utvrđena u toku trajanja braka sa tuženom, tužena ne odgovara, već odgovara R.B. u smislu člana 278. stav 1. i 2. PZ, svojom posebnom imovinom i zajedničkom imovinom stečenom u braku sa tuženom.

Tužioci nisu uspjeli namiriti svoje potraživanje od R.B., pa su podnijeli tužbu za pobijanje pravne radnje-zaključenog ugovora o diobi zajedničke imovine, kojim tvrde da su osujećeni u namirenju svog potraživanja. Pobijanje dužnikovih pravnih radnji je ustanova obligacionog prava putem koje povjerioci u cilju namirenja svojih potraživanja otklanjaju posljedice izvjesnih, punovažnih, imovinsko pravnih raspolaganja svog insolventnog dužnika, naplaćujući ih iz nekih vrijednosti koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima. Pravo pobijanja ovlašćuje povjerioca koji ima izvršnu tražbinu čije izvršenje na dužnikovoj imovini nije dovelo do njihovog potpunog namirenja, ili je vjerovatno da do toga neće dovesti, da može pobijati preduzetu pravnu radnju (član 280. ZOO) i pod određenim uslovima tražiti da se proglasi da su bez dejstva pravne radnje koje je preduzeo dužnik, a koje se tiču dužnikove imovine. Pobijanje se vrši podnošenjem tužbe u roku od jedne godine za teretna raspolaganja, a za ostale slučajeve u roku od tri godine od dana kada je preduzeta pravna radnja koja se pobija (član 285. ZOO). Tužba se može podnijeti protiv lica u čiju korist je preduzeta pravna radnja koja se pobija, njegovih univerzalnih, ili singularnih sukcesora. Teretno raspolaganje može se pobijati ako je dužnik u vrijeme raspolaganja znao ili mogao znati da preduzetim raspolaganjem nanosi štetu povjeriocima i ako je trećem licu u čiju je korist pravna radnja preduzeta to bilo poznato, ili moglo biti poznato, a ako je treće lice dužnikov suprug ili srodnik po krvi u pravnoj liniji ili u pobočnoj do četvrtog stepena, pretpostavka je da mu je to bilo poznato. Kod besplatnih raspolaganja ili sa njima izjednačenih pravnih radnji, ne zahtjeva se da je da je trećem licu to bilo poznato ili moglo biti poznato (član 281. ZOO).

Kada se ima u vidu konkretno činjenično utvrđenje u ovoj parnici, pravilan je zaključak nižestepenih sudova da su ispunjeni opšti i posebni uslovi za pobijanje pravnih radnji-zaključenja ugovora o diobi zajedničke imovine, pa ovaj sud prihvata obrazloženje nižestepenih sudova u pogledu roka za podnošenje tužbe, pasivne legitimacije tužene, te potraživanja koje tužioci nisu mogli naplatiti. Tužena se neosnovano poziva u reviziji da R.B. ima drugu imovinu iz koje se tužioci mogu naplatiti, jer su prihodi od zaposlenja (plata) R.B. nedovoljni da se tužioci iz istih namire, a nekretnine koje je u k.o. Dizdarevo dobio na poklon od svog oca je 28.03.2011. godine darovao svojoj djeci, da bi ih nakon raskida tog darovnog ugovora 31.08.2012. godine, u toku ovog postupka, ponovo otuđio.

R.B. je insolventni dužnik tužilaca od koga se tužioci ne mogu naplatiti, pa traže da se naplate iz vrijednosti koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima. Upravo iz tog razloga tužioci u svrhu svog namirenja traže da se proglasi da su bez dejstva pravne radnje koje je preduzeo dužnik, a koje se tiču dužnikove imovine. Kako je raspolaganje imovinom učinjeno zaključenim ugovorom o diobi zajedničke imovine, to imovinsko pravno raspolaganje se mora posmatrati u smislu odredbi PZ, da bi se utvrdilo da li je svoj suvlasnički dio u zajedničkoj imovini, kojim odgovara za obaveze tužiocima kao povjeriocima, R.B. prenio tuženoj, kako bi osujetio njihovo namirenje.

Ugovori o diobi zajedničke imovine u smislu odredbe člana 272. stav 2. PZ, nikada nemaju za posljedicu izmjenu zakonskog imovinskog režima, već imaju dejstvo samo na imovinu koju su supružnici stekli od zaključenja braka do zaključenja tog ugovora. Supružnici nisu obavezni da u sporazumu o diobi veličinu udjela u zajedničkoj imovini odrede prema članu 272. stav 1. PZ, pa jednom supružniku može pripasti veći dio zajedničke imovine, ili sva zajednička imovina.

U konkretnom slučaju radi se o ugovoru o diobi zajedničke imovine, bez obzira što su u predmetnom ugovoru u članu 2. ugovarači naveli da su nekretnine iz člana 1, koje su stečene u braku, stečene iz sredstava tužene, jer je režim zajedničke imovine, određen imperativnim propisima, obavezan u vrijeme sticanja te imovine, pa ga stranke ne mogu mijenjati ugovorom o diobi, ali nakon sticanja ove imovine supružnici je mogu sporazumno podijeliti i nakon diobe ta imovina ulazi u sastav posebne imovine supružnika. Tako se R.B. ovim ugovorom nije ni mogao odreći sticanja zajedničke imovine, već se samo odrekao svog dijela zajedničke imovine u korist tužene, a kako taj dio nije ugovorom određen, važi zakonska pretpostavka iz člana 272. stav 1. PZ da je $\frac{1}{2}$ dijela. R.B. nema posebne imovine iz koje bi se tužioci naplatili, ali odgovara tužiocima svojom zajedničkom imovinom koju je ustupio tuženoj i to do $\frac{1}{2}$ dijela nekretnina, pa je valjalo udovoljiti zahtjevu tužilaca da je ugovor o diobi bez dejstva u $\frac{1}{2}$ dijela, te da tužena trpi namirenje u tom dijelu prodajom nekretnina, kako je pravilno sudio drugostepeni sud.

Iz navedenih razloga revizija tužene je odbijena na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Revizijom tužena pobija i rješenje Okružnog suda u Bijeljini broj 83 0 P 015917 15 Gž od 11.01.2016.godine, kojim je odlučeno o njenoj žalbi protiv rješenja Osnovnog suda u Zvorniku broj 83 0 P 015917 12 P od 13.10.2015. godine, o sudskoj mjeri obezbjeđenja.

Dozvoljenost revizije protiv rješenja drugostepenog suda regulisana je odredbama člana 254. stav 1., 2. i 3. ZPP, kojim je propisano da stranke mogu izjaviti reviziju i protiv rješenja drugostepenog suda kojim je postupak pravosnažno završen.

Postupak koji ima u vidu odredba člana 254. stav 1. ZPP, određen je članom 1. istog zakona i podrazumjeva građanskopravni spor u kojem tužilac postavlja određeni tužbeni zahtjev koji čini predmet spora, u odnosu na tuženog. U predmetnom slučaju, tužioci kao predlagači obezbjeđenja, traže određivanje mjere obezbjeđenja, koju regulišu odredbe X glave, trećeg dijela ZPP i to članovi od 268. do 290. zakona. Rješenjem kojim se odlučuje o prijedlogu za određivanje mjere obezbjeđenja, ne odlučuje se o glavnoj stvari, odnosno o tužbenom zahtjevu. Proizlazi iz navedenog da se rješenjem koje se pobija revizijom, ne završava pravosnažno postupak u ovoj pravnoj stvari, pa isto nema karakter rješenja na koje se odnosi odredba člana 254. stav 1. ZPP, protiv kojeg je dozvoljena revizija.

Rješenje o određivanju mjere obezbjeđenja, saglasno odredbi člana 279. stav 3. ZPP, ima dejstvo rješenja o izvršenju iz zakona o izvršnom postupku. Protiv takvih rješenja nije dozvoljen vanredni pravni lijek, kako izričito propisuje odredba člana 14. stav 1. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 59/03 do 67/13).

U ovoj vrsti postupka, saglasno odredbi člana 282. ZPP, žalba je predviđena kao jedini pravni lijek i to u slučaju kada rješenje o mjeri obezbjeđenja donosi osnovni sud. U slučaju da rješenje o određivanju mjere obezbjeđenja u prvom stepenu donese okružni sud ili Vrhovni sud Republike Srpske, nije dozvoljena ni žalba (član 282. stav 5. ZPP).

ZPP. Iz naprijed navedenih razloga revizija je odbačena, temeljem odredbe člana 247. stav 1.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarne
Amila Podraščić